

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16Co/71/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3718202809
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3718202809.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyiho v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: M. F., trvale bytom G., C., zast. JUDr. Petrom Vachanom, advokátom so sídlom Pavla Mudroňa 1191/5, Žilina, o zaplatenie 1.084,48 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 14. februára 2019, č.k. 6Csp/42/2018-323, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. a v závislom výroku III. **p o t v r d z u j e .**

II. Žalovanému **p r i z n á v a** voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 312,21 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol a výrokom III. žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Rozhodoval na základe žaloby, ktorou sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 1.084,48 eur spolu s úrokom vo výške 28 % ročne z tejto sumy od 7.9.2018 do zaplatenia, nakoľko uzatvoril so žalovaným zmluvu o bežnom účte a zmluvu o spotrebiteľskom úvere - povolené prečerpanie s limitom povoleného prečerpania vo výške 1.000 eur, pričom žalovaný opakovane porušoval zmluvu tým, že prekračoval limit povoleného prečerpania, na základe čoho žalobca znížil žalovanému limit povoleného prečerpania na 0 eur. Zrušením povoleného prečerpania a neuhradením dlžnej sumy v lehote sa žalovaný dostal do nepovoleného debetu vo výške debetného zostatku na účte. Po znížení limitu na 0 eur sa dlh žalovaného zvyšoval. Vzhľadom na porušenie tejto zmluvnej povinnosti sa dostal žalovaný na účte do nepovoleného prečerpania vo výške žalovanej istiny a tento dlh nevyrovnal, žalobca preto zatvoril účet žalovaného, o čom žalovaného informoval v poslednom výpise z účtu. Žalovaná suma 1.084,48 eur predstavuje rozdiel medzi všetkými debetnými a všetkými kreditnými obratmi vykonanými na účte žalovaného. Sadzba úroku 28 % platná pre nepovolené prečerpanie vyplývala z čl. 3.12 VOP. Súd po preskúmaní veci mal za preukázané, že žalobca zriadil žalovanému povolené prečerpanie na účte vo výške 1.000 eur s variabilnou úrokovou sadzbou vo výške 19,9 % ročne. V zmluve o povolenom prečerpaní - spotrebiteľskom úvere - podľa súdu absentovala náležitosť v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej ako „zákon o spotrebiteľských úveroch“), a to dohoda o presnej výške úrokovej sadzby požadovanej žalobcom a výška jednotlivých poplatkov účtovaná žalobcom, preto súd konštatoval, že úver je bezúročný a bez poplatkov. Žalobca už pri stanovení variabilnej úrokovej sadzby nedodrжал svoje zákonné povinnosti, pretože výška úroku musí byť stanovená jasne a zrozumiteľne, aby mal žalovaný ako spotrebiteľ v ktorejkoľvek fáze trvania právneho vzťahu vedomosť o hodnote

čerpanej služby. Samotná úroková sadzba uvedená v zmluve mohla byť podľa znenia zmluvy menená, čo tiež spochybňuje postup žalobcu a znemožňuje preskúmať, či prostriedky úročil žalobca touto sadzbou alebo inou úrokovou sadzbou. Vzhľadom na neexistenciu dohody o výške úrokovej sadzby sa súd nezaoberal ďalšími porušeniami § 10 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Chýbajúca, resp. neúplná dohoda o sadzbe úroku sama osebe vylučuje možnosť veriteľa uplatňovať nárok v takom rozsahu, ako to bolo uvedené v žalobe. Žalobca by si mohol voči žalovanému uplatniť úroky a poplatky len za predpokladu, že by boli individuálne dojednané. Mal za to, že žalobca nepreukázal platné individuálne dojednanie 28 % úroku, ako aj ďalších poplatkov v spotrebiteľskej zmluve, ani v inej listine, ktorá by bola spojená so zmluvou o povolenom prečerpaní. Samotná zmluva upravuje len výšku úroku pri povolenom prečerpaní na účte, avšak neupravuje jeho výšku pri nepovolenom prečerpaní a neupravovala ani, aké odplaty za služby bol a za akých podmienok žalovaný povinný platiť, táto odkazuje len na sadzobník poplatkov a všeobecné obchodné podmienky, pričom takýto odkaz nie je riadnym dojednaním o povinnosti žalovaného platiť tieto poplatky. Súd uviedol, že úrok 28 % ročne z dlžnej sumy pri nepovolenom prečerpaní bol už právoplatnými rozsudkami viacerých súdov vyhlásený z dôvodu neprijateľnosti za neplatnú zmluvnú podmienku dohodnutú v spotrebiteľskej zmluve. Pri vyčíslení sumy, ktorú žalovaný dlhuje, súd vychádzal z tabuľkového prehľadu účtu žalovaného s ohľadom na prečerpanie. Zo sumy žalobcom žiadanej vo výške 1.084,48 eur súd odpočítal neoprávnené započítané debetné položky v celkovej sume 772,27 eur. Uvádzané položky boli podľa súdu úrokmi a poplatkami, ktoré žalobcovi v zmysle konštatovania o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru nepatria. Pre úplnosť súd dodal, že uplatnené poplatky taktiež nemajú základ v zmluvnom vzťahu, ale v jednostrannej politike banky. Výsledná suma, vo vzťahu ku ktorej súd v žalobe vyhovel, predstavovala teda 312,21 eur, ako rozdiel žalovanej sumy a odpočítaných úrokov a poplatkov vo výške 772,27 eur. Vo zvyšnej časti, t.j. čo do zaplatenej sumy 772,27 eur, súd žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku v rozsahu zamietnutej časti a v časti trov konania podal žalobca odvolanie. Poukázal na § 31 ods. 2 a 4 zákona o platobných službách, pričom mal za to, že tento zákon výslovne nestanovuje, že poplatky za poskytovanie platobných služieb musia byť individuálne dojednané. Zároveň ani zákon o spotrebiteľských úveroch nestanovuje, že všetky náležitosti zmluvy musia byť uvedené v jednom dokumente. Tento výklad potvrdil aj rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 9.11.2016 vo veci C-42/15. Náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere zmysle § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch sú povinnou náležitosťou úverovej zmluvy, avšak nemusia byť nevyhnutne v samostatnom texte zmluvy, ale časť z nich môže byť obsiahnutá aj v obchodných podmienkach alebo sadzobníku, ktoré tvoria súčasť zmluvy. Všeobecné obchodné podmienky a sadzobník poplatkov sú súčasťou úverovej zmluvy a klienta zaväzujú, aj pokiaľ ich klient nepodpísal. Citovaný rozsudok Súdneho dvora EÚ sa analogicky týka iných spotrebiteľských zmlúv, teda aj zmluvy o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb. Zmluva bola uzatvorená v súlade s ustanoveniami Obchodného zákonníka upravujúcimi zmluvu o bežnom účte a mal za to, že vykonanie platieb je banka oprávnená požadovať na úhradu nákladov s tým spojených a použiť na ich započítanie peňažné prostriedky na účte. Žalobca ohľadom nároku na účtovanie poplatkov poukázal aj na články IV. ods. 2 a 4 zmluvy o účte. V zmysle čl. IV ods. 2 zmluvy o účte za poskytovanie produktov a služieb je banka oprávnená zúčtovať si poplatky podľa sadzobníka poplatkov banky v platnom znení a všetky takéto poplatky účtuje na ťarchu účtu zriadeného na základe zmluvy, ktorého sa poskytnutie produktu alebo služby týka, resp. na ťarchu akéhokoľvek iného majiteľa účtu vedeného v banke. Majiteľ účtu vyhlasuje, že pred podpisom zmluvy sa oboznámil s poplatkami súvisiacimi s príslušnou zmluvou a so sadzobníkom. Na tomto základe konštatoval, že dôvod na nepriznanie úrokov a poplatkov nebol daný. Ďalej namieta i nepriznanie nároku na úrok 28 % ročne. Poukázal na § 2 písm. f) zákona o spotrebiteľských úveroch a na všeobecné obchodné podmienky, konkrétne na body 3.4, 3.8 a 3.12. Nepovolené prečerpanie je prekročením v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, a ako vyplýva zo všeobecných obchodných podmienok, iba reflektuje ustanovenia právnych predpisov upravujúcich vedenie bežného účtu bankou a vzájomné práva a povinnosti zmluvných strán zo zmluvy o bežnom účte. Úrok z prekročenia v podobe nepovoleného prečerpania je teda odplata, ktorú klient platí banke za čerpanie prostriedkov poskytnutých bankou nad rámec zostatku na účte klienta. S oprávnením banky požadovať úroky za prečerpanie účtu počíta ako Obchodný zákonník, tak aj zákon o spotrebiteľských úveroch v § 18 ods. 1. Upozornil na skutočnosť, že uplatnený úrok 28 % ročne nie je úrokom z úveru, nejde o úrokovú sadzbu poskytnutého povoleného prečerpania. Žalobca si daný nárok uplatnil z titulu prekročenia, ktoré upravuje zákon o spotrebiteľských úveroch. Samotný zákon počíta s možnosťou, že zostatok na účte vzniknutý titulom prekročenia bude úročený. Podľa § 18 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch postačuje,

aby veriteľ informoval spotrebiteľa na trvanlivom médiu o úrokovej sadzbe. Túto zverejnil na webovej stránke. Následne na podporu svojej argumentácie poukázal na viaceré rozhodnutia súdov. Vzhľadom na uvedené žiadal odvolací súd, aby napadnuté rozhodnutie zmenil a vyhovel žalobe v plnom rozsahu a zaviazal žalovaného uhradiť dlžnú sumu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, a zároveň aby žalobcovi priznal náhradu trov konania.

3. K podanému odvolaniu sa písomne vyjadril žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Zdôraznil, že zo strany žalobcu nebolo preukázané uzatvorenie zmluvy o nepovolenom prečerpaní, a ak žalobca poukázal na § 18 zákona o spotrebiteľských úveroch o prekročení, konštatoval, že aj samotné prekročenie musí byť výsledkom konsenzu oboch zmluvných strán. Napriek účtovaniu poplatkov zmluva o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb uzatvorená medzi stranami neobsahuje zmluvné dojednanie o jeho povinnosti platiť akékoľvek poplatky, ktoré boli vykonávané na ľarchu jeho bežného účtu a ani ich výšku. Ustanovenie o poplatkoch obsiahnuté vo všeobecných obchodných podmienkach a sadzobníku poplatkov žalobcu nemožno považovať za individuálne zmluvné dojednanie, ktorých obsah pred podpisom zmluvy mal možnosť ovplyvniť, pričom ako také spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v jeho neprospech. Zmluvná podmienka s rovnakým obsahom, na základe ktorej si žalobca v tejto veci uplatňoval svoj nárok na zaplatenie 28 % ročného úroku z nezaplatenej istiny - nepovoleného prečerpania, už bola rozhodnutiami súdov vyhlásená za neplatnú z dôvodu je neprijateľnosti. Tento rozsudok je pre žalobcu záväzný, a preto bolo jeho povinnosťou jednak zdržať sa uplatňovania tejto neprijateľnej zmluvnej podmienky, jednak aj uplatňovania nárokov z nich vychádzajúcich. Vo vyjadrení žalobca poukázal na judikatúru Súdneho dvora EÚ, pričom z nej nevyplýva, či všeobecné obchodné podmienky alebo sadzobník poplatkov musia byť spotrebiteľom podpísané; rozhodovanie v tomto smere prináleží slovenským súdom, ktorých konštantná judikatúra vyžaduje oboznámenie sa s všeobecnými obchodnými podmienkami, s tým, že tento fakt musí veriteľ preukázať. Na základe týchto skutočností žiadal odvolací súd, aby napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil a priznal mu právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

4. V replike sa žalobca pridržal skôr vedenej argumentačnej línie.

5. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu, vo výroku II. a v závislom výroku III. o trovách konania je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

6. Odvolací súd sa najskôr venoval zamietnutému nároku žalobcu v časti 772,27 eur (nakoľko zo žalovanej sumy 1.084,48 eur priznal žalobcovi súd prvej inštancie sumu 312,21 eur) a následne sa venoval zamietnutému nároku na zaplatenie 28 % ročného úroku zo sumy 1.084,48 eur od 7.9.2018 do zaplatenia.

7. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. odvolaním napadnutý nebol, preto je v tejto časti právoplatný a týmto rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý.

8. Žalovanú sumu 1.084,48 eur (z ktorej súd prvej inštancie priznal žalobcovi sumu 312,21 eur) žalobca odvodzoval od nepovoleného debetu, ktorý vznikol žalovanému na základe omeškania s úhradou peňažnej sumy poskytnutej mu v rámci služby povolené prečerpanie (č.l. 2). Zrušením povoleného prečerpania a neuhradením dlžnej sumy sa žalovaný podľa žalobcu dostal do nepovoleného prečerpania vo výške debetného zostatku na účte. Tento účet následne žalobca zatvoril, previedol debetný zostatok na vnútorný pohľadávkový účet, kde následne túto sumu úročil 28 % ročným úrokom, preto žiadal i tento úrok zaplatiť.

9. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi iba sumu 312,21 eur, nakoľko mal za to, že spotrebiteľský úver - povolené prečerpanie - je bezúročný a bezpoplatkov z dôvodu, že v zmluve zakladajúcej tento spotrebiteľský úver formou povoleného prečerpania absentuje dohoda o presnej ročnej úrokovej sadzbe a časť prevyšujúca sumu 312,21 eur je tvorená poplatkami a úrokmi, na ktoré v zmysle konštatovanej bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru nemá žalobca nárok. Sumu 772,27 eur súd prvej inštancie považoval za úroky a poplatky.

10. Žalobca v podanom odvolaní záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z dôvodu uvedeného súdom prvej inštancie, teda pre neexistenciu dohody o výške úrokovej sadzby v zmluve, nenamietal.

11. Podľa § 379 CSP odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov, ak

a) od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý,

b) ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/20181212>> a odvolanie podal len niektorý zo subjektov,

c) určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

12. Nakoľko žalobca nespochybňoval podaným odvolaním záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru poskytnutého žalovanému formou povoleného prečerpania, teda nespravil sporným pre odvolacie konanie, či úroková sadzba v zmluve o úvere bola uvedená súladne so zákonom o spotrebiteľských úveroch, odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania, tento záver nemohol preskúmavať. To je dôvodom na potvrdenie napadnutého rozhodnutia v rozsahu zamietnutej časti v nároku o zaplatenie 1.084,48 eur, t.j. v časti o zaplatenie 772,27 eur, pretože dôvodom zamietnutia žaloby v tejto časti súdom prvej inštancie bolo práve konštatovanie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z dôvodu absentujúcej povinnej náležitosti zmluvy o úvere, a to uvedenie úrokovej sadzby.

13. V časti o zaplatenie 28 % ročného úroku zo sumy 1.084,48 eur od 7.9.2018 do zaplatenia, sa odvolací súd stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o jeho nedôvodnosti. Tento nárok žalobca odvodzoval od čl. 3.12 VOP. Nemožno opomenúť i ďalšie ustanovenia VOP.

14. Podľa bodu 3.5 VOP nesmie zostatok bežného účtu klesnúť po celú dobu trvania vedenia účtu pod aktuálnu výšku minimálneho zostatku. Dispozíciu, ktorá by spôsobila zníženie zostatku pod aktuálnu výšku minimálneho zostatku, môže banka odmietnuť.

15. Podľa bodu 3.8 VOP môže banka nevykonať transakcie z účtu, ktoré by mali za následok zníženie zostatku na účte pod hodnotu minimálneho zostatku.

16. Podľa bodu 3.12 VOP „Nepovolené prečerpanie“ pri zúčtovaní úrokov, poplatkov, operácií prostredníctvom platobných kariet, opravnom zúčtovaní, uplatnení zrážkovej dane, v prípadoch dohodnutých medzi bankou a klientom ako aj v iných prípadoch môže dôjsť k nepovolenému prečerpaniu bežného účtu. Nepovolené prečerpanie je automaticky prijaté prečerpanie, pri ktorom banka umožňuje majiteľovi účtu nakladať s peňažnými prostriedkami nad rámec aktuálneho zostatku na bežnom účte. Ak nepovolené prečerpanie nastane, musí ho majiteľ účtu bez zbytočného odkladu vyrovnať. Po dobu nepovoleného prečerpania je majiteľ účtu povinný platiť z prekročenej čiastky úrok vypočítaný na základe úrokovej sadzby „Úrok pri nepovolenom prečerpaní účtu“.

17. Citovaná zmluvná úprava práv a povinností obsahuje povinnosť klienta banky zabezpečiť, aby zostatok bežného účtu neklesol pod výšku minimálneho zostatku. Pritom banke umožňuje odmietnuť vykonať platby, v dôsledku ktorých by sa tak stalo. Je teda výlučne vecou banky, či poskytne klientovi s nedostatočným zostatkom na účte prostriedky na svoju ťarchu. Nepovolené prečerpanie, na ktorom žalobca zakladá svoj nárok, je tak výlučne na vôli veriteľa. Nejedná sa o formu úverovej zmluvy, pretože tu chýba vôľa dlžníka čerpať úver. Ak má dlžník povinnosť „neklesnúť“ so zostatkom účtu pod minimálny zostatok, neobstojí pritom súčasne jeho právo na čerpanie prostriedkov pod tento minimálny zostatok. Nepovolené prečerpanie, ktoré už svojim názvom vyjadruje skôr protiprávny stav než zmluvné dojednanie, preto odvolací súd posudzuje ako neprijateľnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy (§ 53 OZ), z ktorej uplatnené právo nemožno veriteľovi priznať. Uvedené je plne súladné i so skoršími závermi vyslovenými odvolacím súdom (napr. rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 26.9.2018, sp. zn. 17Co/40/2018, zo dňa 28.3.2018, sp. zn. 17Co/56/2017, zo dňa 31.7.2019, sp. zn. 17Co/30/2019), rovnako tak ďalších odvolacích súdov [napr. rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 15.10.2015, č.k. 9C/113/2015-51 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 24.11.2016, č.k. 21Co/10/2016-72, v ktorom súd určil, že zmluvná podmienka uvedená v bode 3.12 VOP žalobcu (pri zúčtovaní poplatkov môže dôjsť k nepovolenému prečerpaniu bežného účtu; po dobu nepovoleného prečerpania je majiteľ účtu povinný platiť z prekročenej čiastky úrok vypočítaný na základe úrokovej sadzby, úrok pri nepovolenom prečerpaní účtu) je pre svoju neprijateľnosť neplatná], pričom nemožno opomenúť i závery odvolacieho súdu z rozhodnutia zo dňa 11.4.2018, sp. zn. 17Co/252/2017, v ktorom

sa konštatuje, že „po zatvorení účtu, ktorým dochádza k zániku záväzkového vzťahu medzi žalovaným a žalobcom, niet preto dôvodu požadovať sankčný úrok spojený s nepovoleným prečerpaním, keďže bod 3.12 VOP bez pochyb stanovuje, že povinnosť platiť sankčný úrok má majiteľ účtu za trvania účtu, avšak po zatvorení účtu nemožno už hovoriť o majiteľovi účtu. Inak povedané, ak došlo medzi žalobcom a žalovaným k zániku záväzkového vzťahu (zmluvného vzťahu), nemôže sa žalobca domáhať zaplatenia sankčného úroku, nakoľko už žalovaný nebol majiteľom účtu“.

18. Vzhľadom na všetko vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil vo výroku II. a v závislom výroku III. o trovách konania (§ 387 ods. 1 CSP).

19. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalobcovi, nakoľko bol v odvolacom konaní plne úspešný. O výške náhrady trov bude rozhodovať súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).